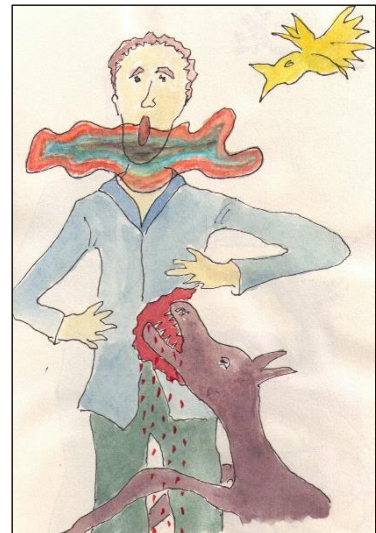

Het publieke gesprek

De Algemene Onderwijsbond heeft een verkiezingsdebat afgelast omdat leden bezwaar hadden tegen deelname van de PVV. Dat is verbazend onhandig. Ze breken het gesprek af nog voor het is begonnen. De motivering laat zich raden: het verkiezingsprogramma van de PVV toont teveel 'afstand van alles waar de AOb voor staat'. Het gaat om kwesties als 'gelijke kansen, racisme en hoe om te gaan met ideeën die mijlenver van de eigen missie afstaan.' Nou, vooruit, hoe dan wel?, ben je geneigd te vragen. 'Hoe wil je omgaan met ideeën die mijlenver van je afstaan, zoals van de PVV?' In ieder geval is ze domweg negeren en niet met de aanhangers ervan in gesprek gaan, de minst goede oplossing.

Eén probleem dat hier speelt is natuurlijk dat het publieke gesprek nooit een echt gesprek is. Het is een theateropvoering. Het gaat er niet om uitwisseling en onderzoek van ideeën, laat staan om openheid of het zoeken van gezamenlijke oplossingen. Een publiek gesprek gaat enkel en alleen om de indruk die je als spreker maakt op het publiek. De belangrijkste ingrediënten ervan zijn dat je haar goed zit, dat je ontspannen in de camera kijkt, met een vertrouwenwekkende glimlach op je gezicht, en voorts dat je je niet van de wijs laat brengen en een aantal korte, goed klinkende soundbites paraat hebt. Of die mijlenver afstaan van andermans visie doet niet erg ter zake.

Gisteren werd Esther Ouwehand, lijsttrekker van de Partij voor de Dieren, ondervraagd door Sven Kockelmann, in het praatprogramma Op1. 'Om te regeren moet er een serieus programma liggen,' opende hij het gesprek. 'Vindt u uw eigen programma serieus?' Ouwehand gaf geen krimp. Natuurlijk was het programma serieus. En de vraag was niet of de Partij voor de Dieren klaar was voor regeringsdeelname, maar of andere partijen klaar waren voor de koerswijziging die nodig is. Keer op keer werd ze onderbroken door Kockelmann, maar ze bleef rustig en vasthoudend haar verhaal vertellen, tegen de cynische blikken van haar ondervrager in. Pas toen co-presentator Talitha Muusse het overnam, ontstond er iets dat op een gesprek leek, een inventarisatie en weging van argumenten. Ouwehand kreeg achteraf veel lof voor haar optreden, ze had duidelijk gescoord.

Een echt gesprek op tv zie je zelden. Soms lukt het bij Zomergasten, maar daar heeft de ondervrager ook meer dan drie uur de tijd. Soms gaat het ook daar niet. Ik heb zelf wel gesprekken met politici gevoerd die zo vergroeid waren met hun publieke rol, dat ze niet meer in staat waren iets persoonlijks te zeggen. 'Hoe voelt dat?', vroeg ik een keer aan een hooggeplaatste deelnemer. 'Als ik iets zou voelen, zou ik niet geschikt zijn voor dit vak,' was het schampere antwoord.